

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@tem.fi

Tehy ry:n lausunto hankintalainsäädännön kokonaisuudistuksen valmisteluryhmän mietinnöstä

Tehy pitää kannatettavana ja tärkeänä esityksen tavoitetta nykyaikaistaa, yksinkertaistaa ja joustavoittaa julkisia hankintoja koskevaa oikeudellista kehystä. Esityksen tavoitteena on lisäksi mm. parantaa hankintojen laatua, tehostaa ympäristö- ja sosiaalisten näkökohtien huomioimista sekä painottaa erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluhankintojen laatutekijöitä.

Kannamme erityisesti huolta siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden hankinnoissa huomioitaisiin nykyistä paremmin asiakkaiden asema ja oikeus pitkäkestoiisiin asiakassuhteisiin sekä erityistarpeisiin liittyvät laatutekijät. Lisäksi pidämme tärkeänä, että hankintalakiuudistuksella varmistetaan myös työelämän kehittämisen ja kohtuullisten työehtojen turvaamisen periaate sekä näiden periaatteiden toteutuminen. Nämä tärkeät tavoitteet eivät mielestämme toteudu mietintöluonnoksessa riittävän hyvin.

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Pidämme hyvänä, että luvussa sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä muiden erityisten palveluiden hankinnoista on oma erillinen luku. Luvun pykälissä on pyritty kattavasti kuvaamaan se, että hankinnoissa tulee ottaa huomioon palvelunkäyttäjien yksilölliset ja erityistarpeet sekä käyttäjien kuuleminen siten kuin muualla lainsäädännössä säädetään. Pykälä 107 yksityiskohtaisine perusteluineen antaa hyvän pohjan sosiaali- ja terveyspalvelujen palveluhankinnoissa noudatettavista periaatteista. Pykälä ei kuitenkaan ole hankintayksikköä velvoittava muilta osin kuin palveluiden sisältöä koskevan lainsäädännön osalta.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden kynnyсарvoa esitetään nostettavaksi 100 000:sta 300 000 euroon. Muistiossa esitetyillä perusteilla sitä voidaan pitää kannatettavana, mikäli sillä voidaan vähentää hankintoihin liittyvää byrokratiaa sekä nopeuttaa ja joustavoittaa pienempien hankintojen tekemistä. Lisäksi pidämme tärkeänä, että erityistilanteissa suorahankinta on pykälän 109 mukaisesti mahdollista esim. jos palvelun tarjoajan vaihtaminen on kohtuutonta tai erityisen epätarkoituksen mukaista asiakkaan kannalta. Tällaisissa tapauksissa tulisi antaa erityistä painoa asiakkaiden ja heidän omaistensa kuulemiselle.

Pakolliset ja harkinnanvaraiset poissulkuperusteet

Pakolliset poissulkemisperusteet (80 §) ovat perusteluja. Erityisesti ko. pykälän 1 momentin kohta 8 on tarpeellinen. On tärkeää, että tarjouskilpailusta voidaan sulkea pois ehdokkaat tai tarjoajat, jotka ovat syyllistyneet rikoslain 47 luvussa säänneltyihin työrikoksiin.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden hankintojen osalta on erittäin kannatettavana, että palvelun tarjoaja voidaan sulkea pois hankintakilpailusta (81 § 1 momentin 3 kohta) ammattitoiminnan vakava virhe perusteella. Yksityiskohtaisten perustelujen mukaan ammattitoiminnan vakavaksi virheeksi voitaisiin katsoa mm.

yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontamenettelyssä havaitut ja toimittajan luotettavuuden kyseenalaistavat epäkohdat palvelujen tuottamisessa.

Kokonaisedullisimman tarjouksen valinta

Hankintapäätöksiä tehtäessä kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjoajan valitsemisesta pitää tulla uudessa hankintalaissa selkeästi johtava kriteeri niin EU- kynnysarvot ylittävien, kansallisten, sosiaali- ja terveystalouden kuin julkisten käyttöoikeussopimushankintojenkin osalta.

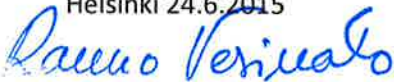
Esityksen mukaan hankintayksikkö voisi asettaa hinta-laatusuhteen vertailuperusteita, jotka liittyvät laadullisiin, yhteiskunnallisiin, ympäristö- ja sosiaalisiin näkökohtiin tai innovatiivisiin ominaisuuksiin. Laadun huomioimisesta vertailuperusteena olisi tehtävä hankintayksiköille velvoittavaa. Palvelujen hankinnassa ainoastaan halvimman hinnan käyttö kokonaistaloudellisuuden perusteena ei ole riittävää, vaikka hankintayksiköillä onkin perusteluvelvoite asian suhteen. Perusteluille ei ole asetettu mitään kriteerejä eikä hankintayksiköitä koskevaa perusteluvelvoitetta halvimman hinnan käytöstä voisi riitauttaa.

Muita huomioita

Pidämme tärkeänä, että hankintalailla (98 §) veloitetaan hankintasopimukseen otettavaksi ehto, jonka mukaan Suomessa toteutettavassa hankintasopimukseen sisältyvässä työssä on, noudatettava vähintään niitä työsuhteen vähimmäisehtoja, joita Suomen lain ja työehtosopimusmääräysten mukaan on noudatettava samanlaatuisessa työssä.

Mietinnössä selostetaan erilaisia julkisen sektorin toiminnan valvontamekanismeja, joilla on yhtymäkohtia julkisiin hankintoihin. Käytännössä julkisten hankintojen valvontajärjestelmä on kuitenkin puutteellinen. Oikeusteitse rikkomuksiin voidaan puuttua vasta jälkikäteen. Tämä on hidasta ja tulee kalliiksi kaikille osapuolille. Kilpailuviranomainen valvoo jo nyt, etteivät kunnat riko kilpailulain säännöksiä. Jatkovalmistelussa olisi harkittava, mikä viranomainen olisi tarkoituksenmukaisin taho valvomaan hankintalain säännöksiä yleisemminkin, kuten esim. klassisen hankintalakidirektiivin 18.2. artiklan ja siihen perustuvien säännösten noudattamista hankintamenettelyn aikana.

Helsinki 24.6.2015

Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Lisätietoja:

Kirsi Markkanen
Kehittämispäällikkö
kirsi.markkanen@tehy.fi
0405337086

Niina Nurminen
Lakimies
niina.nurminen@tehy.fi
0405084378